

Visuell magi i Orangeriet

I ÅRTUSENETS SISTA skäl-vande minuter uppenbar sig ett starkt nyvaknat intresse för andligheten – både den religiösa och den icke-religiösa. En av de som tidigt kände av tendenserna och lade grunden för detta andliga intresse – och inte minst för de feministiska tolkningarna – är Stockholmskonstnären Lena Lervik som i mer än 25 år arbetat med

mentet, och nu ges möjligheten att stifta närmare bekantskap med hennes konst. I en utställning på Orangeriet på Hovdala har hennes skulpturer på ett nästan magiskt sätt smugit sig in i rummets inneboende dynamik och smält samman med omgivningarna så att det knappt går att skilja rum från konst.

Konst

Orangeriet, Hovdala
Lena Lervik
Skulpturer – Meditation till modern
T o m 31 augusti

Mariakulten och modersbilder. I sin konst visar hon hur många av de bilder som betraktas som religiösa egentligen handlar om kvinnan, och inte nödvändigtvis skildrar den kultur vi lärt känna som patriarkal.

För Hässleholmarna är Lena Lervik inte helt okänd – hennes omtyckta verk "Nattvarlden" eller "Moder Jord och de 12 stjärntecknen" som skildrar Maria och de 12 lärjungarna – finns att beskåda på P2-rege-

Liggande Venus

Den liggande lerskulpturen av Venus, ursprunget till en grässkulptur Lervik uppförde i Hammenhög, vilar elegant och avslappnat på några vitt-rade murstenar medan "Stella Maris" majestätiskt göms i en sandgrav bakom en mur i knä-höjd. Denna skulptur av fyrkantiga lerplattor hänger till vardags på Karolinska Sjukhusets prenatala avdelning där havsgudinnan håller en vakande hand över alla för tidigt födda barn som tvingas ligga i kuvös.

Ristat i leran på gudinnans kropp finns symboler som nästan får en besvärande effekt. Lena Lervik arbetar mest med skulpturer av stengodslera som gjuts i gjipsformer, men på utställningen i Orangeriet finns också "Sju Meditationer" – en serie tavlor i lin och guldtråd som i låtta och skira drag skildrar moder jords sju änglar.

De första skulpturerna växte fram i mitten av sjuttio-talet och följdes snart av fler. Så småningom började Lena Lervik också att forska kring moderskulten. Hon läste etymologi och i ordens ursprung kopplades öst och väst, hedniskt och religiöst samman. Denna forskning har bland annat resulterat i en vandringsutställning och en essä i boken "Något annat har funnits" där bl a Ebba Witt Brattström och Birgitta Onsell med-verkar.

Lerviks utställning på Hovdala är njutbar som en ren visuell upplevelse, men blir ännu intressantare i ljuset av den forskning som ligger bakom, och i förståelsen av tecknens symbolik.

Den meterhöga skulpturen "Skyddsmantelmadonna" skildrar Maria som Urmodern, hållande Livet självt inuti sig.

"Meditation till modern".

FOTO: JÖRGEN AHLSTRÖM

FOTO: JÖRGEN AHLSTRÖM
Skyddsmantelmadonna.

Skyddsmantel öppnar sig som en årtskida eller ett sköte, och visar världens barn liggande sida vid sida med huvudena som små årtvinklade och skyddade mot den kommande mänskligheten. Ansiktsuttrycket är snått förskräckt,

ibland på gränsen till förvridna som om människorna där inne fasar för verkligheten utanför den trygga livmodern, som om de inte vill komma ut.

Det första som fångar blicken när man träder in i Orangeriet är installationen

"Meditation till modern" som visar sju vida lerfat i regnbågens färger som leder fram till en tvådelad Sofiafigur. Sofia representerar "Guds heliga vishet" och råder över livet och döden som är ofrånkomligt sammankopplade i en evig

cykel. Regnbågens fat bildar en altargång fram till dödens Sofia som vaktar vid bron mellan himmel och jord liksom en fornnordisk Heimdall vid Bifrostas fäste.

Koptiska tecken

Tittar man på skulpturens baksida finner man den livgivande Sofia som smält samman med den barnafödande Maria. Skulpturen är detaljrikt utsmäckt med koptiska tecken, bilder av månen som ny och i nedan, ormen och fisk-symbolen – alla med sin speciella betydelse.

Sjualet är ofta återkommande i Lena Lerviks verk och har sitt ursprung i många olika kulturer och riter; det är sjustjärnan, de sju sädesfälten eller det himmelska tretalet och det jordiska fyrtalet sammansmält till det heliga sjualet. I "Meditation till modern" är det spektrats sju färger, men också den österländska meditationens sju kraftcenter (chakran). Till varje färg, varje chakra, finns det utsagor som kan skildra både ett inre och ett yttre tillstånd. Så kan tex. "solen ska börja bränna oss" gestalta både miljöproblematikens omständigheter med ett förtunnat ozonlager och de sjukdomar som försvagar kroppen inifrån.

I ett koncentrat

Att på detta sätt koppla det yttre med det inre, det österländska med det västerländska och kristen Mariakult med hednisk fruktbarsdyrkan är typiskt för Lervik. Hon försöker samla världens kunskap i ett koncentrat och visa att världen faktiskt genomsyras av samma grundidé – att de etiska värdena är stort sett desamma runt hela jorden, oavsett religion, hudfärg eller kultur. Det finns alltid flera sanningar, och man måste lära sig att vara skeptisk mot alla som tror att de har facit i hand. För när allt kommer omkring kan det visa sig att saker inte är vad man först trodde att de var; en straffande Gud Fader blev en Jordens Moder, Guds Heliga Visdom visade sig vara en kvinna, fisken ett sköte...

GESKA HELENA
ANDERSSON